

STARPTAUTISKĀ PILSONISKĀS IZGLĪTĪBAS

PĒTĪJUMA IEA ICCS 2022

EIROPAS APTAUJAS PIRMIE REZULTĀTI

Ireta Čekse
Reinis Alksnis
Andrejs Geske
Kaspars Kiris
Kristīne Kampmane

Latvijas Universitāte
Izglītības zinātņu un psiholoģijas fakultāte
Izglītības pētniecības institūts

Ireta Čekse, Reinis Alksnis, Kaspars Kiris, Andrejs Geske, Kristīne Kampmane

Starptautiskā pilsoniskās izglītības pētījuma IEA ICCS 2022 Eiropas aptaujas pirmie rezultāti

2024

Ireta Čekse, Reinis Alksnis, Kaspars Kiris, Andrejs Geske, Kristīne Kampmane. Starptautiskā pilsoniskās izglītības pētījuma IEA ICCS 2022 Eiropas aptaujas pirmie rezultāti. Rīga: Izglītības pētniecības institūts, 2024, 22 lpp.

Šajā grāmatā aplūkoti Starptautiskā pilsoniskās izglītības pētījuma ICCS 2022 (International Civic and Citizenship Education Study 2022) pirmie Eiropas aptaujas rezultāti. Pētījumu organizē Starptautiskā izglītības sasniegumu novērtēšanas asociācija IEA (International Association for Evaluation of Educational Achievement - IEA). Pētījumu Latvijā veic Latvijas Universitātes Izglītības zinātņu un psiholoģijas fakultātes Izglītības pētniecības institūta pētnieki. Pētījuma vadītāja Latvijā ir vadošā pētniece, Dr.sc. administr. Ireta Čekse.

Literārā redakcija: Inta Miņina

Datorsalikums: SIA WSG

Vāka dizains: Dace Mežavilka

© Ireta Čekse, Reinis Alksnis, Kaspars Kiris, Andrejs Geske, Kristīne Kampmane, 2024

© SIA WSG, 2024

© Dace Mežavilka, 2024

ISBN (iespieddarbs)

ISBN (elektorinisks)

Saturs

Ievads	4
Identitāte un piederība.....	5
Skolēnu redzējums par savu nākotni	6
Skolēnu redzējums par Eiropas nākotni.....	8
Skolēnu viedoklis par Eiropas Savienību un Eiropu	10
Kopsavilkums.....	13
Avotu un literatūras saraksts	14
1. pielikums	15
2. pielikums	16
3. pielikums	17
4. pielikums	18
5. pielikums	19
6. pielikums	20

Ievads

Šī ziņojuma mērķis ir Latvijas izglītības nozarē strādājošajiem sniegt ieskatu par to, kā Latvijas 8.klašu skolēni saskata sevi un pauž viedokli par savu un Eiropas nākotni. Šajā publikācijā ir ietverti IEA ICCS 2022 pētījuma Eiropas aptaujas jautājumu rezultāti, kas atspoguļo skolēnu identitāti, tiesības, diskrimināciju un skolēnu viedokli par savu un Eiropas nākotnes redzējumu.

Starptautisko pilsoniskās izglītības ICCS 2022 (International Civic and Citizenship Education Study 2022) pētījumu organizē Starptautiskā izglītības sasniegumu novērtēšanas asociācija IEA (International Association for Evaluation of Educational Achievement - IEA). Eiropas aptauja ir daļa no pētījuma, kurā piedalās 17 Eiropas Savienības dalībvalstis.

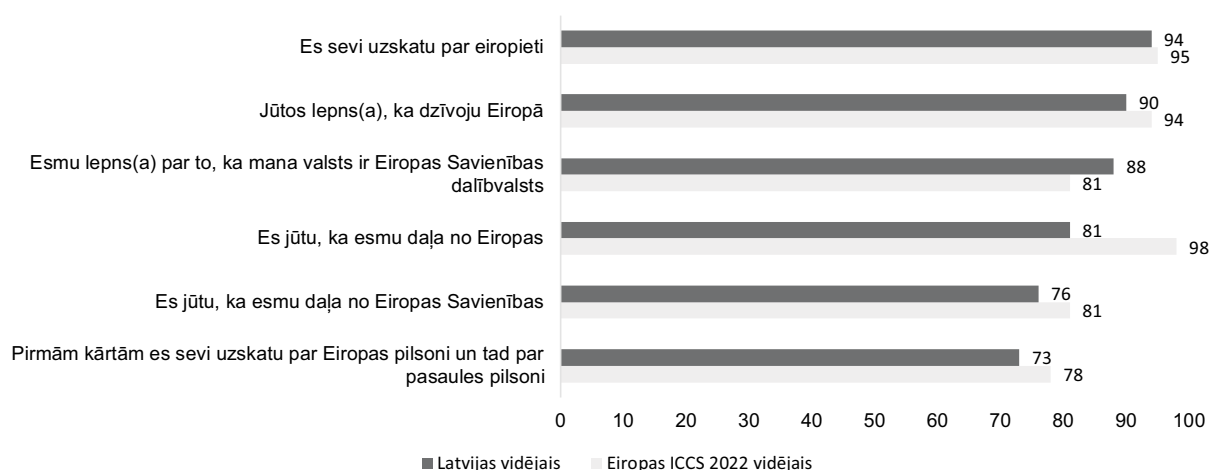
ICCS 2022 pētījuma dati vākti 2022.gada pavasarī. Izlase ir 8.klašu skolēni, kuru vidējais vecums 13-14 gadi. Izlase veidota pēc starptautiskiem izlases kritērijiem, Latvijas izlase veidota pēc divlīmeņu stratifikācijas.

ICCS 2022 cikla Latvijas datu savākšana notika Eiropas Sociālā fonda projekta Nr. 8.3.6.2/17/I/001 "Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas izveide un īstenošana" ietvaros. Pētnieki izsaka pateicību Izglītības un zinātnes ministrijai par atbalstu pētījuma norisē. Šī ziņojuma saturs veidots, balstoties uz 2022.gada pavasarī savāktajiem Eiropas aptaujas datiem. ICCS 2022 pētījuma cikls ilga no 2019.gada līdz 2023.gadam, nākamā pētījuma cikla datu savākšana plānota 2027.gadā. Latvijas Universitātes Izglītības un zinātnu fakultātes Izglītības pētniecības institūta IEA ICCS 2022 pētnieku darba grupa ir pateicīga 147 skolām un to vadītājiem, 2876 astoto klašu skolēniem un 1638 skolotājiem, kuri veltīja savu laiku, lai aizpildītu aptaujas. Tāpat arī pateicamies 147 skolu koordinatoriem un 222 testa administratoriem, kuri rūpējās par to, lai skolās norisinātos ICCS pētījums.

Identitāte un piederība

Kolektīvās identitātes konceptu pētnieki K.W. Doičs (Deutsch, et al., 1957; Deutsch, 1969), Ingleharts (1970), R. Lindbergs un Šeingolds (Lindberg & Scheingold, 1970) 20.gs. piecdesmitajos un septiņdesmitajos gados runāja par “kopienas” (community), uzticību (loyalty) un mūsu kopējo piederības sajūtu (we-feeling), kas kopā ar tādām vērtībām kā cilvēku cieņa, brīvība, demokrātija, līdztiesība, tiesiskums un cilvēktiesības (Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, 2012) ir nozīmīga Eiropas identitātes daļa arī pašreiz. Eiropas identitāte ir daudzšķautņaina un sarežģīta koncepcija, ko veido vēsturiski, kultūras, politiski un ekonomiski faktori. Tā aptver plašu elementu klāstu, kas veicina kopīgu piederības sajūtu Eiropas kontinentam.

Skolēniem tika uzdots jautājumu kopa, kas skar viņu identitātes apziņu Eiropai kā pasaules daļai un Eiropas Savienībai kā 27 Eiropas valstu ekonomiskai un politiskai apvienībai. Skolēni uz dotajiem apgalvojumiem atbildēja skalā no “nepavisam nepiekrītu” līdz “pilnībā piekrītu”. Tālāk aplūkoti apgalvojumi un rezultāti, kas ataino to skolēnu daļu, kas uz konkrētajiem apgalvojumiem par identitāti atbildējuši apstiprinoši - “piekrītu” un “pilnībā piekrītu”.

1.attēls. Latvijas un vidējās vērtības IEA ICCS 2022 Eiropas aptaujas daļas dalībvalstu skolēnu atbildēm uz jautājumu par viņu piederības sajūtu un identitāti (%).

1.attēlā ICCS 2022 Eiropas aptaujas pētījuma rezultāti jautājumā par identitāti norāda uz tendenci, ka, salīdzinot ar Eiropas ICCS 2022 vidējiem rezultātiem, Latvijas skolēni mazāk sevi identificē kā daļu no Eiropas Savienības. Šiem Latvijas skolēniem ir augstāki sasniegumi ICCS 2022 pilsoniskās izglītības zināšanu testā nekā tiem, kuri uz šo apgalvojumu atbildēja noraidoši. Vairāk Latvijas skolēni sevi identificē ar Eiropu kā pasaules daļu. 81% no Latvijas skolēniem sajūt sevi kā daļu no Eiropas, savukārt

sevi kā daļu no Eiropas Savienības sajūt 76% no Latvijas skolēniem. Salīdzinājumam, Eiropas ICCS vidējais rādītājs šajā apgalvojumā ir attiecīgi 89% un 81%. Vismazāk sevi kā Eiropas Savienības daļu identificē Nīderlandes (63%) un Bulgārijas (69%) skolēni (1.pielikums), šie rādītāji ir statistiski nozīmīgi zem vidējā rādītāja.

90% no Latvijas skolēniem jūtas lepni, ka dzīvo Eiropā, nedaudz mazāk - 88% no skolēniem norāda, ka jūtas lepni, ka Latvija ir Eiropas Savienības dalībvalsts. Vispirms sevi kā Eiropas pilsoni un tad kā pasaules pilsoni identificē 73% no Latvijas skolēniem, kas ir zemāks rādītājs nekā Eiropas ICCS 2022 vidējais rādītājs šim apgalvojumam (Eiropas ICCS – 78%). Salīdzinājumā ar citām dalībvalstīm, Latvijas skolēniem ir mazāk izteikta identitāte Eiropai, nekā pasaulei. No 17 pētījuma valstīm izteiktākā identificēšanās kā pasaules pilsoņiem ir Kipras skolēniem, savukārt 91% skolēnu no Horvātijas sevi jūt kā Eiropas pilsoņus. Horvātijas un Kipras skolēnu sniegtās atbildes ir statistiski nozīmīgi atšķirīgas no ICCS 2022 vidējā rezultāta šajā jautājumā.

Skolēnu redzējums par savu nākotni

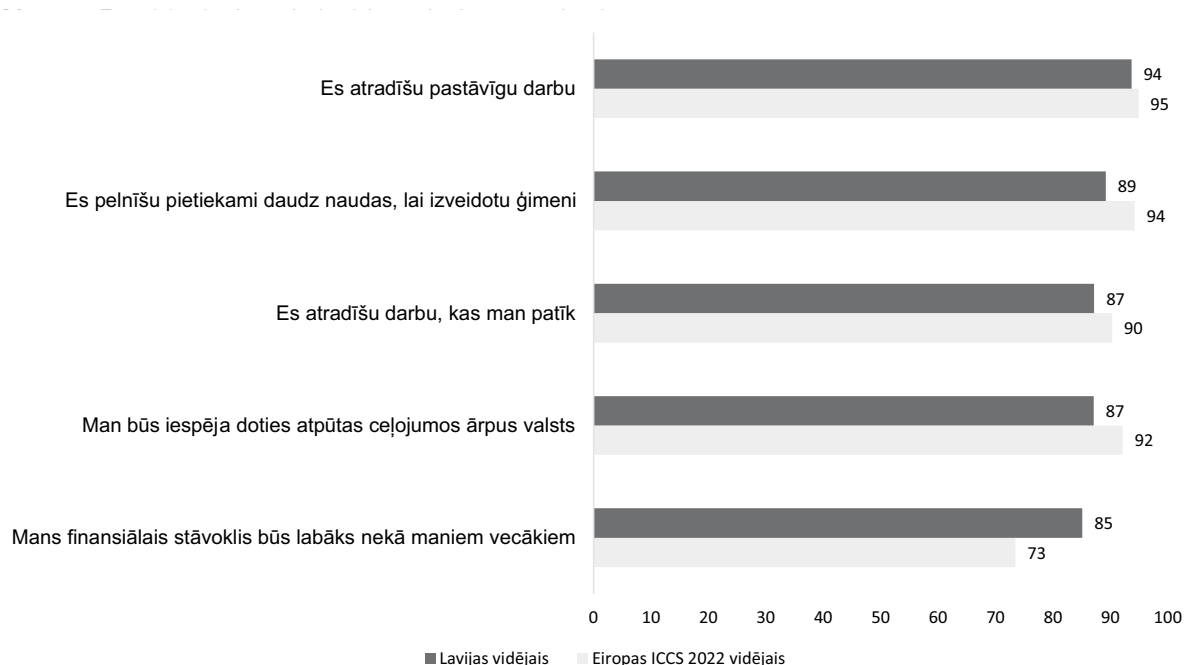
ICCS 2022 pētījuma Eiropas aptaujas fokusā ir arī skolēnu redzējums par sevi, savas valsts un Eiropas nākotni. Skolēniem tika piedāvāta virkne apgalvojumu, un viņi puda viedokli par savu un Eiropas nākotnes redzējumu. Skolēni uz apgalvojumiem atbildēja četru punktu skalā no “pilnīgi nepiekrītu” līdz “pilnīgi piekrītu”.

Kopumā Eiropas ICCS 2022 valstīs (2.pielikums) skolēni uzrāda augstas ekspektācijas par savu nākotni, sevišķi izteikti tas ir atbildēs par savām nākotnes darbībām. Starp Eiropas ICCS valstīm atšķiras skolēnu viedokļi par to, ka viņu finansiālā situācija varētu būt labāka nekā pašlaik tā ir viņu vecākiem. Eiropas aptaujā paustie viedokļi par finanšu stāvokļa salīdzināšanu ar saviem vecākiem vai aizbildņiem norāda, ka skolēni ir gana pārliecināti par to, ka pelnīs vairāk par vecākiem vai aizbildņiem. Skeptiskāki, bet ne kritiski zemu, ir lielāku ekonomiski attīstītāko valstu Norvēģijas (77%), Nīderlandes (72%) un Zviedrijas (72%) skolēni, optimistiskāki – Rumānijas (93%) skolēni. Viņu viedoklis arī ievērojami pārsniedz Eiropas ICCS 2022 vidējo vērtību (82%).

Tiem Latvijas skolēniem, kuri tic savas nākotnes labvēlīgam iznākumam, sasniegumi ICCS 2022 pilsonisko zināšanu testā ir augstāki nekā tiem, kas par savu nākotni ir skeptiski noskaņoti.

Pilnīgi pārliecināti par savām iespējām atrast sev patīkamu darbu ir 87% Latvijas skolēnu (Eiropas ICCS vidējais – 90%), turklāt 94% ir pārliecināti, ka viņi nākotnē spēs atrast pastāvīgu darbu (Eiropas ICCS vidējais – 95%). Uz šiem jautājumiem sniegtās atbildes nav statistiski nozīmīgas. Statistiski nozīmīgi pesimistiskāks viedoklis Latvijas skolēniem ir par iespējām nopelnīt pietiekami daudz, lai izveidotu ģimeni (Eiropas ICCS vidējais – 94%, LV – 89%) un par iespējām doties atpūtas ceļojumos ārpus valsts (Eiropas ICCS vidējais – 92%, LV – 87%). Augstas nozīmes statistiskā atšķirība novērojama apgalvojumā par skolēna plānoto finansiālo stāvokli attiecībā pret viņu

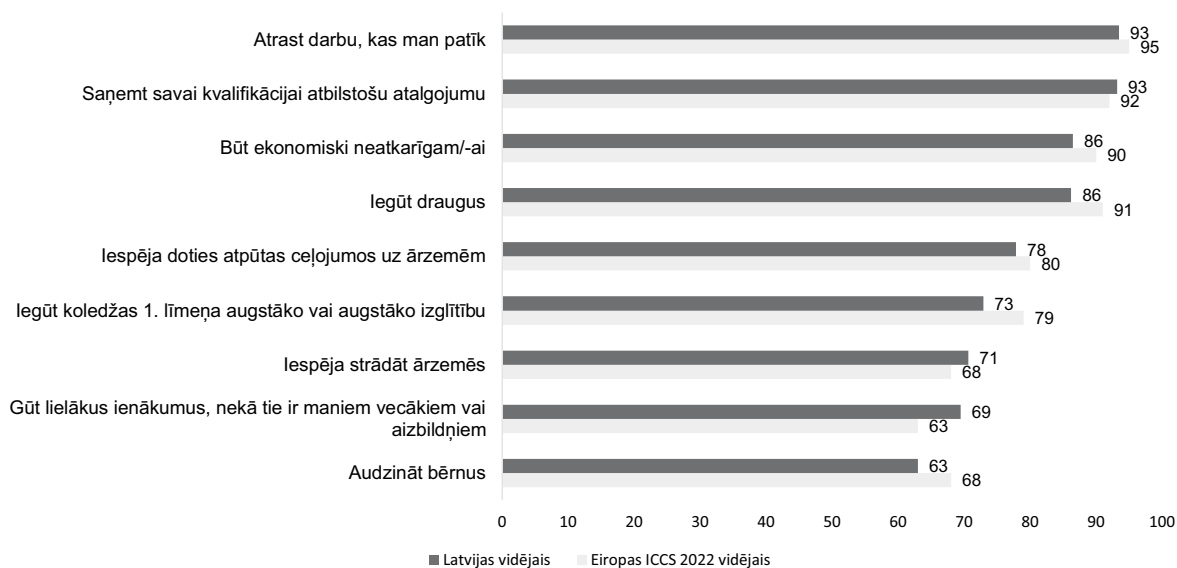
vecāku finansiālo stāvokli (Eiropas ICCS vidējais – 73%, LV – 85%); tajā par 12% vairāk ir to Latvijas skolēnu, kas uzskata, ka viņiem būs labāks finansiālais stāvoklis nekā viņu vecākiem (2.attēls).

2. attēls. Latvijas un ICCS 2022 Eiropas aptaujas pētījuma daļas dalībvalstu vidējās vērtības skolēnu redzējumā par savu nākotni (%).

Turpinot atbildēt par savas nākotnes redzējumu, visaugstāk vērtētie skolēnu nākotnes mērķi ir bez statistiski nozīmīgām atšķirībām. Skolēni viedoklī par savas dzīves mērķu nozīmīgumu nākotnē (3.attēls) kā vissvarīgāko vērtē iespējas iegūt sev tīkamu darbu (Eiropas ICCS vidējais – 95%, LV – 93%). Tikpat nozīmīgi skolēni vērtē savai kvalifikācijai atbilstoša atalgojuma iegūšanu (Eiropas ICCS vidējais – 92%, LV – 93%), kā arī ekonomisko neatkarību (Eiropas ICCS vidējais – 90%, LV – 86%). Apgalvojumā par mērķi iegūt draugus Eiropas skolēnu atbildes bija statistiski nozīmīgi pozitīvākas par Latvijas skolēnu minēto (Eiropas ICCS vidējais – 91%, LV – 86%). Iespējas ceļot uz ārzemēm ļoti līdzīgi vērtē visi skolēni (Eiropas ICCS vidējais – 80%, LV – 78%). Tāpat statistiski nenozīmīga atšķirība ir arī viedoklī par iespējām strādāt ārzemēs (Eiropas ICCS vidējais – 68%, LV – 71%), kas kopumā ir mazāk populāra par atpūtu ārzemēs. Statistiski nozīmīgi Eiropas skolēni augstāk vērtē mērķi iegūt koledžas, 1.līmeņa augstāko vai augstāko izglītību (Eiropas ICCS vidējais – 79%, LV – 73%), kā arī mērķi audzināt bērnus (Eiropas ICCS vidējais – 68%, LV – 63%). Tāpat statistiski nozīmīgi augstāku rezultātu mērķi iegūt lielākus ienākumus par vecākiem vai aizbildņiem uzrāda Latvijas skolēni (Eiropas ICCS vidējais – 63%, LV – 69%). Kopumā novērojams, ka

skolēnu viedoklis par nākotnes mērķu nozīmīgumu ir samērā līdzīgs Eiropas un Latvijas skolēniem. Augstāk skolēni vērtē karjeras un finanšu mērķus, sevišķi izteikti tas ir Itālijā (2.pielikums). Draudzību, migrāciju un izglītību- vidējā līmenī, bet rūpes par bērnu audzināšanu relatīvi nenozīmīgāk vērtē aptuveni trešdaļa Eiropas un Latvijas skolēnu. Lai gan kopumā Eiropas ICCS 2022 valstu vidējie rādītāji ir ļoti augsti (3.pielikums), lielākās bažas, ka nākotnē nepietiks naudas, lai izveidotu savu ģimeni, ir Bulgārijas (87%), Kipras (88%) un Latvijas (89%) skolēniem, savukārt visoptimistiskākie ir Nīderlandes, Horvātijas un Rumānijas skolēni (95%).

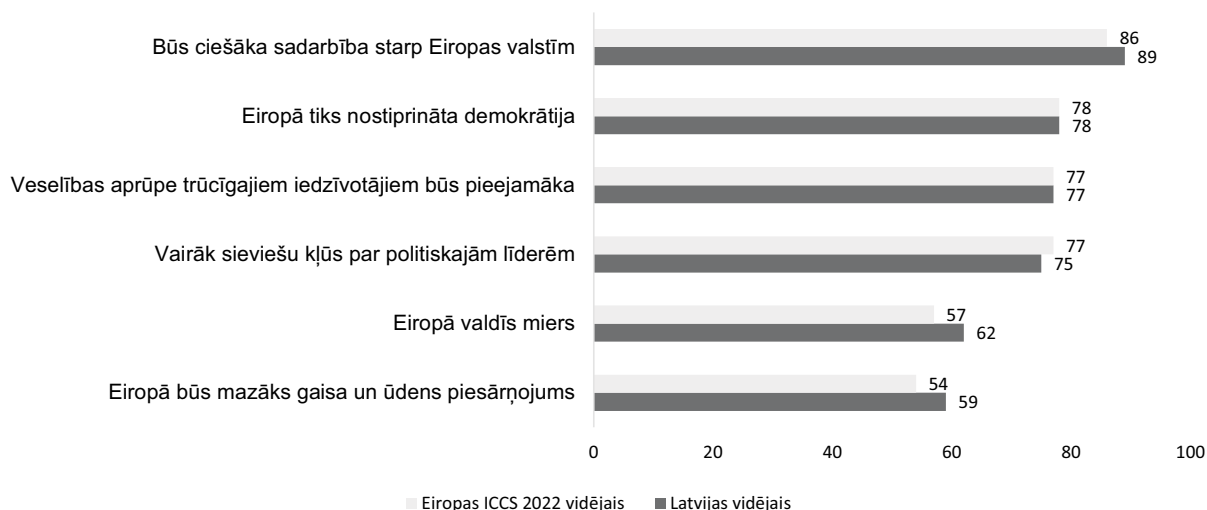
3. attēls. Latvijas un ICCS 2022 Eiropas aptaujas pētījuma daļas dalībvalstu vidējās vērtības skolēnu redzējumā par dzīves mērķu nozīmīgumu viņu nākotnē (%).

Skolēnu redzējums par Eiropas nākotni

Latvijas nacionālā konteksta aptaujā uz jautājumu, kādu skolēni redz Latvijas nākotni, 25% no skolēniem norādīja, ka viņi Latvijas nākotni nesaskata vai saskata ārpus Eiropas Savienības un NATO, vai redz Latviju Krievijas sastāvā (Čekse, et al., 2023).

Savukārt apgalvojumos par to, kā skolēni redz Eiropas nākotni, kopumā atbildes ir vērstas uz to, ka Eiropa ir mierīga pasaules daļa ar nelieliem terorisma, rasisma un infekcijas slimību draudiem.

Latvijas skolēniem ir lielāka ticība mieram Eiropā (4.attēls). 62% no Latvijas skolēniem piekrītoši atbildēja, ka Eiropā valdīs miers. 17 valstīs kopumā vidējie rezultāti rāda, ka skolēni ir skeptiskāki par mieru pasaules daļā, kurā viņi dzīvo (57%); vismazāk mieram Eiropā tic Spānijas (42%) un Norvēģijas (41%) skolēni, optimistiskākie šajā jautājumā ir Nīderlandes (69%) skolēni (4. pielikums).

4. attēls. Latvijas un ICCS 2022 Eiropas aptaujas pētījuma daļas dalībvalstu vidējās vērtības skolēnu viedokļi par Eiropas nākotni (%).

Lielāku optimismu nekā mieram Eiropā, skolēni pauž jautājumos par sieviešu spēju kļūt par politiskajām līderēm (Eiropas ICCS vidējais – 77%, LV – 75%), pieejamāku veselības aprūpi trūcīgajiem iedzīvotājiem (Eiropas ICCS vidējais un LAV – 77%) un demokrātijas nostiprināšanos Eiropā (Eiropas ICCS vidējais un LAV – 78%). Uz kopējo Eiropas valstu sadarbību skolēni skatās cerīgāk, 89% Latvijas un 86% Eiropas ICCS 2022 valstu skolēnu uzskata, ka Eiropas valstīm būs ciešāka sadarbība un Eiropā tiks nostiprināta demokrātija (78%).

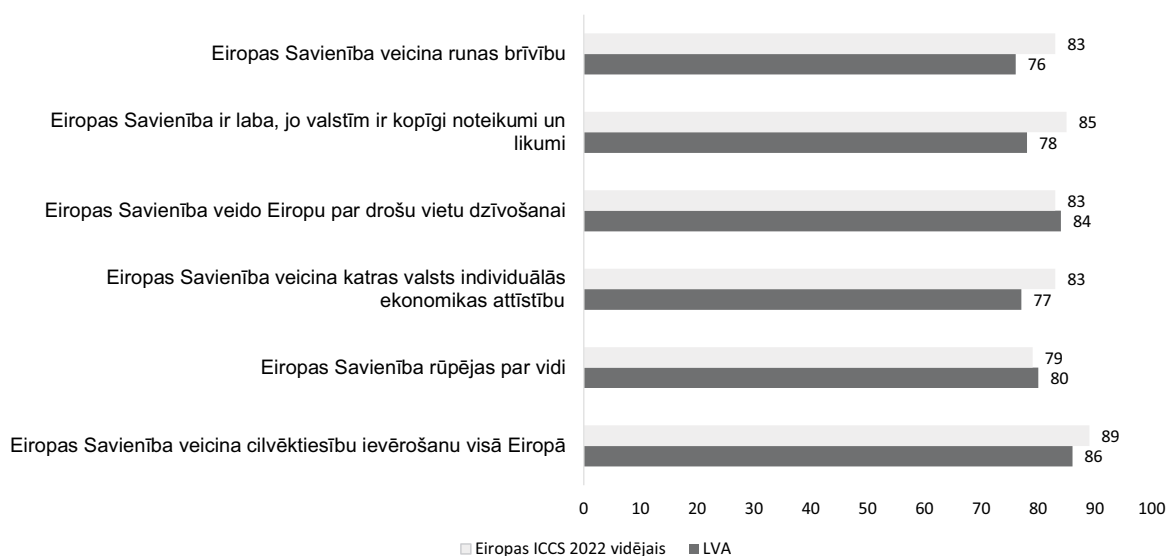
5. attēls. Latvijas un ICCS 2022 Eiropas aptaujas pētījuma daļas dalībvalstu vidējās vērtības skolēnu viedokļi par draudiem Eiropas nākotnē (%).

Lielākās bažas skolēniem nākotnē ir par nevienlīdzību un varas uzurpēšanu nelielai turīgās elites grupai. 73% no Latvijas skolēniem norādījuši, ka viņus satrauc, ka nākotnē izveidosies lielāka ekonomiskā plaisa starp turīgajām un nabadzīgajām Eiropas valstīm, kā arī 66% no Latvijas skolēniem norāda, ka viņi paredz, ka nākotnē politiku aizvien vairāk ietekmēs neliela grupa bagāto cilvēku (Eiropas ICCS 2022 vidējais – 66%). Kā trešo būtiskāko satraukuma iemeslu nākotnē Latvijas skolēni min nabadzības un bezdarba palielināšanos (Eiropas ICCS 2022 vidējais – 59%, LV – 56%).

Kopumā skolēni cerīgi raugās uz Eiropas nākotni, kas liek domāt, ka, neraugoties uz ārējiem izaicinājumiem, skolēniem vieta, kur viņi dzīvo, ir droša un perspektīva.

Skolēnu viedoklis par Eiropas Savienību un Eiropu

Skolēniem tika jautāts par Eiropas Savienības funkcijām pilsoniskajā un sociālajā kontekstā. Gandrīz visās no Eiropas ICCS 2022 valstīm (5.pielikums), procentuāli visvairāk skolēnu piekrīt apgalvojumam, ka Eiropas Savienība veicina cilvēktiesību ievērošanu visā Eiropā. Skolēnu skaits, kuri šim apgalvojumam piekrīt, svārstās robežās no 93 % Zviedrijā līdz 83 % Slovākijā. No piedāvātajām atbilžu izvēlēm visās Eiropas ICCS 2022 valstīs vismazāk skolēnu piekrīt apgalvojumam, ka Eiropas Savienību vada galvenokārt nevēlēti(varbūt- neievēlēti) birokrāti. Tas norāda, ka aptuveni puse no skolēniem zina un saprot demokrātisku vēlēšanu pamatprincipus un to darbību Eiropas Savienībā. Skolēnu skaits, kas šādam apgalvojumam piekrīt, Eiropas aptaujas dalībvalstīs svārstās no 54 % līdz 41 % (5.pielikums).

6. attēls. Latvijas un ICCS 2022 Eiropas aptaujas pētījuma daļas dalībvalstu vidējās vērtības skolēnu redzējumā par Eiropas Savienību (%).

Kopumā tie skolēni, kuri uz 6.attēlā dotajiem apgalvojumiem par Eiropu atbildēja piekrītoši, ICCS 2022 pilsonisko zināšanu testā uzrādīja augstākus rezultātus.

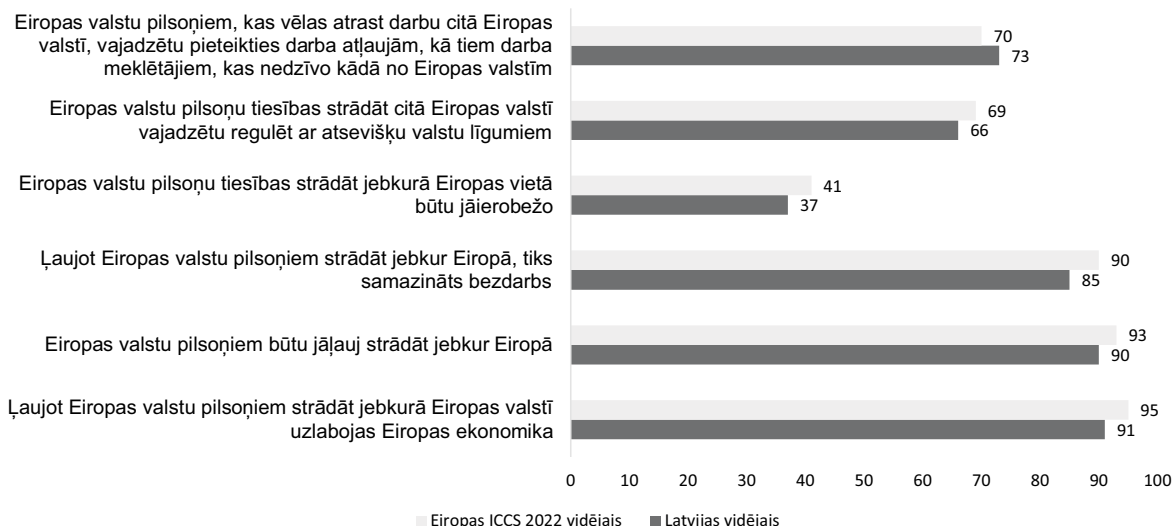
Atbalsts un pārliecība par Eiropas Savienības pozitīvo demokrātijas vērtību stiprināšanu un uzturēšanu ir pārliecinošs. Latvijas skolēnu atbildes uz apgalvojumiem par Eiropas Savienību kā veiksmīgu valstu veidojumu svārstās no 76% līdz 86%. Latvijas skolēni vis skeptiskākie ir par runas brīvību Eiropas Savienībā (LV – 76%, Eiropas ICCS 2022 vidējais – 83%), bet visvairāk novērtē cilvēktiesību ievērošanu visā Eiropā (LV – 86%, Eiropas ICCS 2022 vidēji - 89%).

Eiropas aptaujā skolēniem tika lūgts atbildēt uz apgalvojumiem, kas saistīti ar visu Eiropas valstu (arī to Eiropas valstu, kuras neietilps Eiropas Savienībā) pilsoņu tiesībām strādāt citās Eiropas valstīs. Eiropas Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesības brīvi pārvietoties, kā arī kļūt par darba ņēmēju jebkurā ES dalībvalstī nosaka ES dibināšanas pamatlīgumos, papildus tiesības precizētas Eiropas Padomes (EEK) regulā nr. 1612/68 “Par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos kopienā” un katras dalībvalsts nacionālajos normatīvajos aktos, kas regulē nodarbinātību, savukārt to Eiropas valstu pilsoņu tiesības brīvi pārvietoties un strādāt citās Eiropas valstīs, kuras neietilpst ES vai Eiropas ekonomiskajā zonā (EEZ), nosaka valstu savstarpējie līgumi.

Latvijas skolēniem, kuri pilnīgi piekrīt vai piekrīt 7.attēlā redzamajiem apgalvojumiem par darba izvēles brīvību Eiropas valstīs, ir ar augstākiem sasniegumiem nekā tie, kuri uzskata, ka brīvas darba iespējas Eiropā būtu jāierobežo.

Eiropas ICCS 2022 vidēji 90% un vairāk procenti no skolēniem pilnīgi piekrīt vai piekrīt trīs apgalvojumiem par darbu Eiropā (6.pielikums). Pirmkārt, skolēni atbalsta viedokli, ka iespēja strādāt jebkurā Eiropas valstī atbalsta kopējo Eiropas ekonomiku. Visatbalstošākie šai idejai ir Itālijas (98%) un Spānijas (97%) skolēni, noraidošākie – Bulgārijas skolēni (90%). Salīdzinot ar Eiropas ICCS 2022 vidējo rādītāju (95%), Latvijas skolēni ir pavisam nedaudz piesardzīgāki (91%), izvēlēdamies šo apgalvojumu (7.attēls). Otrkārt, skolēni uzskata, ka ikviens Eiropas pilsonis drīkst strādāt jebkurā no Eiropas valstīm. Atvērtāki pret brīvu pārvietošanos, meklējot darbu, ir atkal Itālijas (97%) un Spānijas (96%) skolēni. Savukārt noraidošākā attieksme ir Norvēģijas (91%) un Latvijas (90%) skolēniem. Treškārt, vidēji 90% no Eiropas ICCS 2022 valstu skolēniem norāda, ka, atļaujot brīvi starp Eiropas valstīm izvēlēties darba vietu, samazinās kopējais bezdarbs. Visvairāk šo ideju atbalsta Horvātijas un Igaunijas (93%) skolēni. Latvijā šādi atbildējuši ir 85% no skolēniem, kas ir zemākais rādītājs starp visām Eiropas ICCS 2022 dalībvalstīm.

Salīdzinot ar Eiropas ICCS 2022 valstu vidējo (7. attēls), Latvijas skolēni vidēji vairāk atbalsta Eiropas pilsoņu pārvietošanās brīvību, noliedz reglamentētas darba iespējas un atbalsta pieteikšanos darba atļaujām ja darba meklētājs nedzīvo Eiropas valstī.

7. attēls. Latvijas un ICCS 2022 Eiropas aptaujas pētījuma daļas dalībvalstu vidējās vērtības skolēnu redzējumā par Eiropas pilsoņu tiesībām strādāt citās valstīs (%).

Latvijas skolēnu salīdzinoši zemo atbalstu brīvai darbaspēka pārvietošanās iespējai ir grūti skaidrot, jo saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem no pārskata “IBE010. Iedzīvotāju starptautiskā ilgtermiņa migrācija pa valstu grupām 1990 - 2022”, 2022.gadā no Latvijas uz citām Eiropas valstīm izbraukuši gandrīz tikpat daudz cilvēku, cik 2017.gadā, t.i., nedaudz vairāk nekā 14'000 iedzīvotāju, kuri izmanto iespēju darbaspēkam brīvi pārvietoties un kļūt par darba ņēmējiem. Latvijas skolēnu atbalsts papildus regulējuma ieviešanai ar citām Eiropas valstīm par darbaspēka brīvu pārvietošanos varētu būt saistīts ar karadarbību Ukrainā, jo iedzīvotāju skaits, kuri Latvijā iebraukuši no citām Eiropas Savienības dalībvalstīm un kandidātvalstīm, 2022. gadā ievērojami pieauga, sasniedzot vairāk nekā 31000 iedzīvotāju, salīdzinot ar 6378 iedzīvotājiem 2021.gadā. Iespējams, karadarbības rezultātā pieaugošais bēgļu skaits uz Eiropas valstīm radījis Latvijas un Slovēnijas skolēniem bažas par darbavietu pieejamību nākotnē viņiem pašiem savā zemē.

Kopsavilkums

Starptautisko pilsoniskās izglītības ICCS 2022 (International Civic and Citizenship Education Study 2022) pētījumu organizē Starptautiskā izglītības sasniegumu novērtēšanas asociācija IEA (International Association for Evaluation of Educational Achievement - IEA). Eiropas aptauja ir daļa no pētījuma, kurā piedalās 17 Eiropas Savienības dalībvalstis.

Šie ir pirmie Eiropas aptaujas rezultāti pēc kura turpmākajā darbu sarakstā ir IEA ICCS 2022 pētījuma sekundārās analīzes veikšana.

Salīdzinot ar citām IEA ICCS 2022 Eiropas aptaujas pētījuma dalībvalstīm, Latvijas skolēniem identificēšanās ar Eiropas Savienību ir mazāk izteikta nekā ar pasauli kopumā. Neraugoties uz to, Latvijas skolēni izjūt lepnumu par dzīves vietu Eiropā un par Latviju kā Eiropas Savienības dalībvalsti.

Skatījums par savu nākotni Latvijas skolēniem ir vairāk optimistisks nekā pesimistisks. Jautājumos par savu nākotnes redzējumu Latvijas un citu Eiropas ICCS 2022 dalībvalstu skolēnu atbildes nav statistiski nozīmīgi atšķirīgas. Tiem Latvijas skolēniem, kuri tic savas nākotnes labvēlīgam iznākumam, sasniegumi ICCS 2022 pilsonisko zināšanu testā ir augstāki nekā tiem, kas par savu nākotni ir skeptiski noskaņoti.

Kopumā novērojams, ka viedoklis par nākotnes mērķu nozīmīgumu Eiropas valstu un Latvijas skolēniem ir samērā līdzīgs. Augstāk skolēni vērtē karjeras un finanšu mērķus. Draudzību, migrāciju un izglītību - vidējā līmenī, bet rūpes par bērnu audzināšanu par relatīvi nenozīmīgāku uzskata aptuveni trešdaļa Eiropas valstu un Latvijas skolēnu. Eiropas aptaujā paustie viedokļi par finanšu stāvokļa salīdzināšanu ar saviem vecākiem vai aizbildņiem norāda, ka skolēni ir pietiekoši pārliecināti par to, ka pelnīs vairāk par vecākiem vai aizbildņiem, līdz ar to nav tik svarīgi to uzstādīt par mērķi. Bērnu audzināšanas rezultātus jāsaista kopā ar fokusu uz finanšu un ģimenes veidošanas vērtību balansēšanu skolēniem Eiropas Savienības un īpaši Latvijas līmenī.

Latvijas skolēni apzinās Eiropas Savienības draudus un iespējas. Pozitīvi ir vērtējamās skolēnu atbildes par Eiropas Savienību un tās vērtībām. Pēc sniegtajām atbildēm var secināt, ka Latvijas skolēni spēj identificēt cilvēktiesību aspektus un brīvību kā vērtību Eiropas kontekstā. Salīdzinot Eiropas ICCS 2022 valstis, kopumā ir jāsecina, ka pārliecinošākas atbildes par sevi, savu valsti un Eiropas vērtībām pauž ekonomiski turīgāko Eiropas valstu skolēni, bet pārējo valstu skolēni ir piesardzīgāki un atbildes izvēlas pragmatiskāk, balstoties uz individuālo izdevīgumu, nevis sabiedrības kopējo labumu.

Avotu un literatūras saraksts

Čekse, I. u.c., 2023. *Jaunais atskaits punkts pilsoniskajā izglītībā. Starptautiskā pilsoniskās izglītības pētījuma IEA ICCS 2022 pirmie starptautiskie un Latvijas rezultāti*, Rīga: IPI.

Deutsch, K., 1969. *Nationalism and Its Alternatives*. New York: Alfred Knopf Inc.

Deutsch, K. W., Burrell, S. & Kann, R., 1957. *Political Community and the North Atlantic Area*. New York:: Greenwood.

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, 2012. *Eiropas Savienības pamattiesību harta*. C 326/02. [Tiešsaiste]

Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex:12012P/TXT>

Inglehart, R., 1970. Cognitive mobilisation and European identity. *Comparative Politics*, 3(1), p. 45–70.

Lindberg, L. & Scheingold, S., 1970. *Europe's Would-be Polity. Patterns of Change in the European Community*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.

1. pielikums

Valsts	Skolēni (%), kuri piekrit vai pilnībā piekrit šādiem apgalvojumiem par Eiropas identitāti					
	Es sevi uzskatu par eiropieti	Jūtos lepns(a), ka dzīvoju Eiropā	Es jūtu, ka esmu daļa no Eiropas	Pirmām kārtām es sevi uzskatu par Eiropas pilsoni un tad par pasaules pilsoni	Es jūtu, ka esmu daļa no Eiropas Savienības	Esmu lepns(a) par to, ka mana valsts ir Eiropas Savienības dalībvalsts
Bulgārija	91 (0,6) ▽	90 (0,6) ▽	85 (0,8) ▽	79 (0,9)	69 (0,9) ▼	83 (0,7) ▽
Horvātija ¹	99 (0,3) ▲	96 (0,5) ▲	95 (0,5) ▲	91 (0,7) ▲	89 (0,7) ▲	95 (0,5) ▲
Kipra	87 (0,6) ▽	90 (0,6) ▽	83 (0,8) ▽	67 (1,0) ▼	74 (0,8) ▽	85 (0,7) ▽
Igaunija	96 (0,4) ▲	95 (0,6) ▲	92 (0,5) ▲	82 (0,7) ▲	88 (0,8) ▲	93 (0,7) ▲
Francija	96 (0,4) ▲	94 (0,5)	90 (0,6) ▲	84 (0,8) ▲	83 (0,8)	91 (0,7)
Itālija	96 (0,4) ▲	94 (0,9)	94 (0,5) ▲	74 (0,9) ▽	88 (0,8) ▲	92 (0,6) ▲
Latvija ¹	94 (0,6)	90 (0,8) ▽	81 (0,9) ▽	73 (1,1) ▽	76 (1,0) ▽	88 (0,9) ▽
Lietuva	97 (0,3) ▲	95 (0,5)	90 (0,7)	79 (0,8)	83 (0,9) ▲	95 (0,5) ▲
Marta	94 (0,7)	94 (0,6)	90	79 (1,5)	80 (0,9)	91 (1,0)
Nīderlande†	91 (0,8) ▽	94 (0,6)	81 (0,9) ▽	69 (0,9) ▽	63 (1,2) ▼	86 (0,8) ▽
Norvēģija (9) ¹	91 (0,4) ▽	97 (0,2) ▲	92 (0,5) ▲	82 (0,6) ▲	-	-
Polija	96 (0,4) ▲	93 (0,5)	85 (0,7) ▽	73 (0,9) ▽	78 (0,7) ▽	93 (0,6) ▲
Rumānija	97 (0,9) ▲	95 (0,8)	91 (1,2)	72 (1,6) ▽	89 (0,9) ▲	94 (1,1) ▲
Skovākija	97 (0,5) ▲	92 (0,7) ▽	91 (0,6) ▲	71 (1,0) ▽	84 (0,8) ▲	90 (0,7)
Slovēnija	97 (0,3) ▲	95 (0,4) ▲	90 (0,6) ▲	85 (0,6) ▲	87 (0,7) ▲	93 (0,5) ▲
Spānija	95 (0,5)	97 (0,3) ▲	94 (0,5) ▲	87 (0,7) ▲	90 (0,6) ▲	95 (0,5) ▲
Zviedrija ¹	91 (0,8) ▽	96 (0,4) ▲	91 (0,5) ▲	85 (0,6) ▲	83 (0,8) ▲	93 (0,5) ▲
Eiropas ICCS 2022 vidējā vērtība	95 (0,1)	94 (0,1)	89 (0,2)	78 (0,2)	81 (0,2)	91 (0,2)
Valstis, kas nenesiedza izlases respondentu līdzdalības prasības						
Dānija	95 (0,6)	96 (0,4)	95 (0,5)	78 (0,8)	87 (0,9)	93 (0,6)
Vācijas zeme, kas atbilst izlases respondentu līdzdalības prasībām						
Ziemeļreina-Vestfālene	89 (0,7) ▽	92 (0,5) ▽	85 (0,6) ▽	69 (1,0) ▽	77 (0,8) ▽	87 (0,7) ▽
Vācijas zeme, kas neatbilst atbilst izlases respondentu līdzdalības prasībām						
Šlēsviga-Holšteina	93 (0,8)	93 (0,8)	85 (1,2)	71 (1,4)	77 (1,3)	88 (1,1)

Valsts ICCS 2022 rezultāti ir vairāk kā 10 procentpunkti virs Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▲
ievērojami virs Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības △
ievērojami zem Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▽
vairāk kā 10 procentpunkti zem Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▼

Piezīmes

() Standartklūdas tiek norādītas iekavās

(9) Valsts, kura nevēca datus pētījumā noteiktajā populācijā, bet vēca datus vienu pakāpi augstāk esošā populācijā

† Valsts izpildīja pētījuma prasības par izlases lielumu tikai pēc aizvietotājaskolu iekļaušanas

¹ Valsts noteiktais iedzīvotāju skaits ietver 90%-95% no mērķa populācijas

- Nav pieejami salīdzināmi dati

2. pielikums

Valsts	Skolēni (%), kuri atbildējuši, ka ļoti iespējams un iespējams viņiem būs šada nākotne				
	Es atradišu pastāvīgu darbu	Mans finansiālais stāvoklis būs labāks nekā maniem vecākiem	Es atradišu darbu, kas man patīk	Man būs iespēja doties atpūtas ceļojumos ārpus valsts	Es pelnīšu pietiekami daudz naudas, lai izveidotu ģimeni
Bulgārija	90 (0,8) ▽	85 (0,8) △	84 (0,9) ▽	83 (0,9) ▽	87 (0,8) ▽
Horvātija ¹	96 (0,4) △	81 (0,9)	92 (0,6) △	86 (0,9) ▽	95 (0,5) △
Kipra	94 (0,6)	88 (0,7) △	89 (0,8)	88 (0,7)	88 (0,8) ▽
Igaunija	95 (0,4)	83 (0,9)	90 (0,5) △	91 (0,5) △	92 (0,7)
Francija	95 (0,4)	80 (0,7) ▽	88 (0,7)	83 (0,7) ▽	91 (0,6)
Itālija	97 (0,4) △	87 (0,9) △	92 (0,7) △	91 (0,6) △	94 (0,5) △
Latvija ¹	94 (0,5)	85 (0,7) △	87 (0,8) ▽	87 (0,7)	89 (0,7) ▽
Lietuva	92 (0,6) ▽	82 (0,8)	88 (0,7) ▽	87 (0,8)	92 (0,6)
Marta	94 (0,8)	82 (0,8)	89 (1,3)	87 (1,0)	90 (1,5)
Nīderlande†	96 (0,5) △	72 (1,0) ▽	94 (0,6) △	95 (0,6) △	95 (0,6) △
Norvēģija (9) ¹	95 (0,4) △	77 (0,8) ▽	92 (0,5) △	94 (0,4) △	94 (0,4) △
Polija	96 (0,4) △	85 (0,6) △	90 (0,6)	89 (0,6)	93 (0,4) △
Rumānija	96 (0,8) △	93 (0,9) ▲	92 (1,0) △	89 (1,0)	95 (0,9) △
Skovākija	92 (0,5) ▽	80 (0,9) ▽	82 (0,9) ▽	80 (1,0) ▽	91 (0,6)
Slovēnija	95 (0,4)	80 (0,7) ▽	91 (0,6) △	87 (0,6)	93 (0,5)
Spānija	94 (0,4)	81 (0,7) ▽	86 (0,6) ▽	85 (0,8) ▽	92 (0,6)
Zviedrija ¹	95 (0,5)	73 (1,0) ▽	90 (0,7)	92 (0,7) △	94 (0,5) △
Eiropas ICCS 2022 vidējā vērtība	94 (0,1)	82 (0,2)	89 (0,2)	88 (0,2)	92 (0,2)
Valstis, kas nenesiedza izlases respondentu līdzdalības prasības					
Dānija	96 (0,4)	83 (0,7)	95 (0,4)	95 (0,5)	96 (0,4)
Vācijas zeme, kas atbilst izlases respondentu līdzdalības prasībām					
Ziemeļreina-Vestfālene	97 (0,3) △	71 (0,9) ▼	92 (0,6) △	88 (0,6)	94 (0,5) △
Vācijas zeme, kas neatbilst atbilst izlases respondentu līdzdalības prasībām					
Šlēsvīga-Holšteina	95 (0,6)	65 (1,3)	92 (0,6)	85 (1,1)	94 (0,7)

Valsts ICCS 2022 rezultāti ir

- vairāk kā 10 procentpunkti virs Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▲
- ievērojami virs Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības △
- ievērojami zem Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▽
- vairāk kā 10 procentpunkti zem Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▼

Piezīmes

() Standartkļūdas tiek norādītas iekavās

(9) Valsts, kura nevāca datus pētījumā noteiktajā populācijā, bet vāca datus vienu pakāpi augstāk esošā populācijā

† Valsts izpildīja pētījuma prasības par izlases lielumu tikai pēc aizvietotājskolu iekļaušanas

¹ Valsts noteiktais iedzīvotāju skaits ietver 90%-95% no mērķa populācijas

- Nav pieejami salīdzināmi dati

3. pielikums

Skolēni (%), kuri piekrīt, ka apgalvojums ir ļoti svarīgs un svarīgs viņu nākotnei										
Valsts	Būt ekonomiski neatkarīgam/-ai	Gūt lielākus ienākumus, nekā tie ir maniem vecākiem vai aizbildņiem	Atrast darbu, kas man patīk	Iespēja doties atpūtas ceļojumos uz ārzemēm	Iespēja strādāt ārzemēs	Saņemt savai kvalifikācijai atbilstošu atalgojumu	Iegūt koledžas, 1. līmeņa augstāko vai augstāko izglītību	Audzināt bērnus	Iegūt draugus	
Bulgārija	91 (0,8)	76 (0,9) ▲	90 (0,8) ▽	82 (1,0)	73 (0,9) △	90 (0,8) ▽	86 (0,9) △	80 (0,8) ▲	87 (0,8) ▽	
Horvātijā ¹	87 (0,8) ▽	73 (1,2) △	98 (0,4) △	80 (0,8)	77 (1,0) △	97 (0,4) △	73 (1,0) ▽	80 (0,9) ▲	96 (0,5) △	
Kipra	93 (0,6) △	75 (1,1) ▲	92 (0,5) ▽	84 (0,7) △	79 (0,8) ▲	90 (0,8) ▽	82 (0,7) △	74 (1,0) △	90 (0,9)	
Igaunija	89 (0,7) ▽	66 (1,1) △	96 (0,5) △	82 (0,9)	70 (1,1) △	91 (0,6)	71 (1,2) ▽	55 (1,2) ▼	91 (0,6)	
Francija	96 (0,4) △	63 (1,0)	96 (0,4) △	82 (0,8) △	58 (1,0) ▽	90 (0,7) ▽	76 (0,9) ▽	71 (0,9) △	87 (0,7) ▽	
Itālija	96 (0,4) △	61 (1,3)	97 (0,4) △	85 (0,8) △	78 (1,0) △	95 (0,4) △	87 (0,6) △	74 (1,1) △	93 (0,6) △	
Latvija ¹	86 (0,7) ▽	69 (0,9) △	93 (0,6)	78 (1,1) ▽	71 (1,1) △	93 (0,5) △	73 (1,2) ▽	63 (1,0) ▽	86 (0,7) ▽	
Lietuva	90 (0,7)	65 (1,4)	98 (0,4) △	83 (0,8) △	80 (1,0) ▲	94 (0,6) △	87 (0,8) △	58 (1,0) ▽	89 (0,6) ▽	
Marta	93 (0,8) △	63 (1,1)	93 (1,1)	81 (0,9)	74 (1,7) △	92 (0,9)	86 (0,9) △	62 (1,1) ▽	89 (1,1)	
Nīderlande†	97 (0,4) △	41 (1,6) ▼	96 (0,4) △	90 (0,6) △	46 (1,4) ▼	95 (0,5) △	57 (1,5) ▼	70 (1,2)	94 (0,7) △	
Norvēģija (9) ¹	98 (0,2) △	43 (1,0) ▼	96 (0,3) △	82 (0,7) △	53 (0,9) ▽	95 (0,4) △	77 (0,9) ▽	72 (0,8) △	95 (0,4) △	
Polija	94 (0,5) △	59 (0,9) ▽	95 (0,4)	76 (0,9) ▽	62 (0,9) ▽	93 (0,5) △	83 (0,7) △	52 (0,9) ▼	91 (0,5)	
Rumānija	95 (0,6)	86 (1,4) ▲	96 (0,7) △	90 (0,7) △	72 (1,3) △	93 (0,9)	88 (1,5) △	77 (1,3) △	91 (1,3)	
Skotijā	81 (0,7) ▽	68 (1,0) △	91 (0,7) ▽	70 (1,1) ▼	63 (1,2) ▽	86 (0,8) ▽	80 (0,9)	65 (1,1) ▽	90 (0,7)	
Slovēnija	84 (0,7) ▽	64 (0,9)	94 (0,5)	82 (0,6) △	73 (1,0) △	90 (0,6) ▽	87 (0,7) △	69 (1,0)	91 (0,5)	
Spānija	96 (0,4) △	68 (1,1) △	95 (0,4) △	76 (1,0) ▽	65 (1,1) ▽	95 (0,4) △	90 (0,6) ▲	71 (1,0) △	91 (0,6)	
Zviedrija ¹	73 (1,2) ▼	37 (1,4) ▼	92 (0,5) ▽	64 (1,3) ▼	56 (1,2) ▼	86 (0,6) ▽	64 (1,2) ▼	64 (1,3) ▽	91 (0,5)	
Eiropas ICCS 2022 vidējā vērtība	90 (0,2)	63 (0,3)	95 (0,1)	80 (0,2)	68 (0,3)	92 (0,2)	79 (0,2)	68 (0,3)	91 (0,2)	
Valstis, kas nenesiedza izlases respondentu līdzdalības prasības										
Dānija	99 (0,2)	35 (1,0)	96 (0,3)	82 (0,8)	48 (1,0)	95 (0,4)	70 (1,0)	74 (0,9)	95 (0,4)	
Vācijas zeme, kas atbilst izlases respondentu līdzdalības prasībām										
Ziemeļreina-Vestfālene	95 (0,5) △	51 (1,3) ▼	97 (0,4) △	81 (0,8)	45 (1,2) ▼	93 (0,5)	75 (1,0) ▽	71 (1,1) △	92 (0,6) △	
Vācijas zeme, kas neatbilst izlases respondentu līdzdalības prasībām										
Šlēsviga-Holšteina	96 (0,7)	47 (1,4)	98 (0,3)	78 (1,2)	48 (1,7)	94 (0,7)	74 (1,5)	66 (1,7)	94 (0,6)	

Valsts ICCS 2022 rezultāti ir

vairāk kā 10 procentpunkti virs Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▲

ievērojami virs Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības △

ievērojami zem Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▽

vairāk kā 10 procentpunkti zem Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▼

Piezīmes

() Standartkļūdas tiek norādītas iekavās

(9) Valsts, kura nevāca datus pētījumā noteiktajā populācijā, bet vāca datus vienu pakāpi augstāk esošā populācijā

† Valsts izpildīja pētījuma prasības par izlases lielumu tikai pēc aizvietotājskolu iekļaušanas

¹ Valsts noteiktais iedzīvotāju skaits ietver 90%-95% no mērķa populācijas

- Nav pieejami salīdzināmi dati

4. pielikums

Valsts	Skolēni (%), kuri uz sniegtajiem apgalvojumiem par Eiropu norāda, ka ļoti iespējams un iespējams Eiropa varētu šādi izskatīties pēc 10 gadiem							Vidējā vērtība, kas norāda uz pozitīvu attieksmi pret Eiropas nākotni
	Būs ciešāka sadarbība starp Eiropas valstīm (%)	Eiropā valdīs miers (%)	Eiropā būs mazāks gaisa un ūdens piesārņojums (%)	Eiropā tiks nostiprināta demokrātija (%)	Veselības aprūpe trūcīgajiem iedzīvotājiem būs pieejamāka (%)	Vairāk sieviešu kļūs par politiskajām līderēm (%)		
Bulgārija	79 (0,9) ▽	53 (1,2) ▽	51 (1,3) ▽	64 (1,0) ▼	64 (1,1) ▼	68 (1,0) ▽	48 (0,3) ▽	
Horvātija ¹	82 (1,0) ▽	49 (1,3) ▽	36 (1,0) ▼	75 (1,0) ▽	66 (1,1) ▼	66 (1,3) ▼	48 (0,2) ▽	
Kipra	88 (0,7)	57 (1,0)	62 (1,0) △	79 (0,8)	78 (1,1)	81 (0,7) △	51 (0,2) △	
Igaunija	93 (0,5) △	67 (1,4) ▲	56 (1,0)	81 (0,9) △	85 (0,8) △	80 (1,2) △	51 (0,2) △	
Francija	84 (0,7) ▽	42 (1,0) ▼	43 (1,0) ▼	77 (0,7)	73 (0,8) ▽	77 (0,8)	49 (0,2) ▽	
Itālija	90 (0,6) △	64 (1,0) △	59 (1,1) △	83 (0,8) △	82 (0,8) △	79 (0,8) △	51 (0,2) △	
Latvija ¹	89 (0,8) △	62 (1,1) △	59 (0,9) △	76 (0,8) ▽	77 (0,8)	75 (0,9) ▽	50 (0,2)	
Lietuva	90 (0,6) △	59 (1,1) △	53 (1,1)	84 (0,7) △	82 (0,8) △	79 (0,8) △	51 (0,2) △	
Marta	85 (1,3)	63 (1,1) △	60 (1,5) △	80 (1,7)	82 (1,2) △	82 (1,2) △	53 (0,4) △	
Nīderlande†	89 (0,7) △	69 (1,2) ▲	59 (1,3) △	78 (1,0)	82 (1,0) △	84 (1,1) △	51 (0,2) △	
Norvēģija (9) ¹	91 (0,5) △	41 (1,0) ▼	63 (0,7) △	79 (0,7)	87 (0,6) △	87 (0,6) △	50 (0,2)	
Polija	85 (0,6) ▽	63 (0,8) △	43 (1,0) ▼	80 (0,7) △	74 (0,7) ▽	71 (0,8) ▽	49 (0,2) ▽	
Rumānija	88 (1,6)	71 (1,4) ▲	62 (1,4) △	79 (2,2)	75 (1,1)	76 (1,3)	52 (0,3) △	
Skotija	73 (1,0) ▼	38 (1,2) ▼	55 (1,0)	73 (0,9) ▽	63 (1,1) ▼	60 (1,0) ▼	46 (0,2) ▼	
Slovēnija	85 (0,7) ▽	60 (1,0) △	54 (1,0)	80 (0,7) △	74 (0,8) ▽	69 (1,0) ▽	50 (0,2)	
Spānija	87 (0,6) ▽	42 (1,0) ▼	50 (1,1) ▽	77 (1,0)	80 (0,9) △	85 (0,6) △	50 (0,2)	
Zviedrija ¹	92 (0,6) △	63 (1,1) △	57 (0,9) △	84 (0,7) △	85 (0,8) △	91 (0,7) ▲	52 (0,2) △	
Eiropas ICCS 2022 vidējā vērtība	86 (0,2)	57 (0,3)	54 (0,3)	78 (0,3)	77 (0,2)	77 (0,2)	50 (0,1)	
Valstis, kas nenesniedza izlases respondentu līdzdalības prasības								
Dānija	95 (0,5)	61 (1,1)	65 (1,0)	87 (0,7)	88 (0,6)	87 (0,8)	51 (0,2)	
Vācijas zeme, kas atbilst izlases respondentu līdzdalības prasībām								
Ziemeļreina-Vestfālene	83 (0,8) ▽	36 (1,1) ▼	54 (1,1)	82 (0,8) △	78 (0,9)	76 (1,0)	49 (0,2)	
Vācijas zeme, kas neatbilst atbilst izlases respondentu līdzdalības prasībām								
Šlēsvīga-Holšteina	83 (1,1)	34 (1,6)	54 (1,6)	82 (1,0)	80 (1,3)	79 (1,2)	49 (0,2)	

Valsts ICCS 2022 rezultāti ir

vairāk kā 10 procentpunkti virs Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▲

ievērojami virs Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības △

ievērojami zem Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▽

vairāk kā 10 procentpunkti zem Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▼

Piezīmes

() Standartkļūdas tiek norādītas iekavās

(9) Valsts, kura nevēca datus pētījumā noteiktajā populācijā, bet vēca datus vienu pakāpi augstāk esošā populācijā

† Valsts izpildīja pētījuma prasības par izlases lielumu tikai pēc aizvietotājisku iekļaušanas

¹ Valsts noteiktais iedzīvotāju skaits ietver 90%-95% no mērķa populācijas

- Nav pieejami salīdzināmi dati

5. pielikums

Valsts	Skolēni (%), kuri pilnīgi piekrīt vai piekrīt minētajiem apgalvojumiem par Eiropas Savienību						Vidējā vērtība, kas norāda uz pozitīvu attieksmi pret Eiropu
	Eiropas Savienība veicina cilvēktiesību ievērošanu (%)	Eiropas Savienība rūpējas par vidi (%)	Eiropas Savienība veicina katras valsts (%)	Eiropas Savienība veido Eiropu par drošu vietu dzīvošanai (%)	Eiropas Savienība ir laba, jo valstīm ir kopīgi noteikumi un (%)	Eiropas Savienība veicina runas brīvību (%)	
Bulgārija	84 (0,9) ▽	72 (1,1) ▽	75 (1,2) ▽	72 (1,1) ▼	76 (0,9) ▽	76 (1,1) ▽	48 (0,3) ▽
Horvātija ¹	89 (0,7)	81 (1,0) △	87 (0,7) △	85 (0,9)	87 (0,9)	88 (0,8) △	50 (0,2) △
Kipra	86 (0,7) ▽	75 (0,8) ▽	75 (1,0) ▽	79 (0,8) ▽	79 (0,8) ▽	78 (0,8) ▽	49 (0,3) ▽
Igaunija	91 (0,7) △	86 (0,9) △	87 (0,9) △	88 (0,8) △	88 (0,6) △	84 (1,1)	50 (0,3)
Francija	89 (0,6)	70 (0,9) ▽	82 (0,8)	79 (0,9) ▽	86 (0,7)	83 (0,9)	50 (0,2)
Itālija	92 (0,5) △	84 (0,9) △	86 (0,9) △	84 (0,6)	89 (0,6) △	89 (0,7) △	52 (0,2) △
Latvija ¹	86 (0,9) ▽	80 (0,7)	77 (1,0) ▽	84 (0,7)	78 (1,0) ▽	76 (0,9) ▽	48 (0,2) ▽
Lietuva	92 (0,6) △	88 (0,6) △	86 (0,7) △	87 (0,7) △	86 (0,8)	87 (0,7) △	52 (0,2) △
Marta	92 (1,5)	81 (1,4)	86 (1,9)	85 (1,5)	87 (1,3)	83 (1,5)	52 (0,5) △
Nīderlande†	88 (0,9)	75 (1,1) ▽	81 (1,3)	87 (0,9) △	87 (1,0) △	82 (1,0)	49 (0,3) ▽
Norvēģija (9) ¹	92 (0,4) △	76 (0,6) ▽	86 (0,7) △	90 (0,5) △	89 (0,5) △	89 (0,5) △	50 (0,2)
Polija	88 (0,7) ▽	79 (0,8)	84 (0,7)	84 (0,6)	85 (0,6)	82 (0,6) ▽	49 (0,2) ▽
Rumānija	90 (1,2)	78 (1,1)	80 (1,4) ▽	78 (1,8) ▽	84 (1,9)	84 (1,2)	50 (0,3)
Skovākija	83 (0,9) ▽	78 (1,0)	80 (0,9) ▽	78 (0,9) ▽	81 (0,9) ▽	80 (0,9) ▽	48 (0,3) ▽
Slovēnija	87 (0,6) ▽	81 (0,7) △	88 (0,7) △	84 (0,8)	87 (0,7) △	83 (0,7)	50 (0,2)
Spānija	92 (0,6) △	81 (0,8) △	87 (0,7) △	88 (0,6) △	88 (0,7) △	82 (0,7)	51 (0,2) △
Zviedrija ¹	93 (0,5) △	74 (1,0) ▽	82 (0,8)	87 (0,7) △	89 (0,6) △	90 (0,6) △	50 (0,2)
Eiropas ICCS 2022 vidējā vērtība	89 (0,2)	79 (0,2)	83 (0,2)	83 (0,2)	85 (0,2)	83 (0,2)	50 (0,1)
Valstis, kas nenesniedza izlases respondentu līdzdalības prasības							
Dānija	91 (0,6)	66 (1,1)	85 (0,8)	88 (0,6)	86 (0,8)	88 (0,7)	49 (0,2)
Vācijas zeme, kas atbilst izlases respondentu līdzdalības prasībām							
Ziemeļreina-Vestfālens	85 (0,8) ▽	68 (1,0) ▼	82 (0,9)	83 (0,8)	84 (0,9)	87 (0,8) △	48 (0,2) ▽
Vācijas zeme, kas neatbilst izlases respondentu līdzdalības prasībām							
Šlēsviga-Holšteina	87 (0,9)	68 (1,5)	81 (1,2)	84 (1,0)	86 (0,9)	86 (1,0)	48 (0,2)

Valsts ICCS 2022 rezultāti ir

- vairāk kā 10 procentpunkti virs Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▲
- ievērojami virs Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības △
- ievērojami zem Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▽
- vairāk kā 10 procentpunkti zem Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▼

Piezīmes

() Standartkļūdas tiek norādītas iekavās

(9) Valsts, kura nevāca datus pētījumā noteiktajā populācijā, bet vāca datus vienu pakāpi augstāk esošā populācijā

† Valsts izpildīja pētījuma prasības par izlases lielumu tikai pēc aizvietotājskolu iekļaušanas

¹ Valsts noteiktais iedzīvotāju skaits ietver 90%-95% no mērķa populācijas

- Nav pieejami salīdzināmi dati

6. pielikums

Valsts	Eiropas valstu pilsoņu tiesības strādāt citā Eiropas valstī vajadzētu regulēt ar atsevišķu valstu līgumiem						
	Ļaujot Eiropas valstu pilsoņiem strādāt jebkurā Eiropas valstī, uzlabojas Eiropas ekonomika	Eiropas valstu pilsoņiem būtu jāļauj strādāt jebkur Eiropā	Ļaujot Eiropas valstu pilsoņiem strādāt jebkur Eiropā, tiks samazināts bezdarbs	Eiropas valstu pilsoņu tiesības strādāt jebkurā Eiropas vietā būtu jāierobežo	Eiropas valstu pilsoņu tiesības vajadzētu regulēt ar atsevišķu valstu līgumiem	Eiropas valstu pilsoņiem, kas vēlas atrast darbu citā Eiropas valstī, vajadzētu pieteikties uz darba atļaujām, kā tiem darba meklētājiem, kas nedzīvo kādā no Eiropas valstīm	
Bulgārija	90 (0,8) ▽	89 (0,8) ▽	84 (0,9) ▽	49 (1,5) △	66 (1,0) ▽	66 (1,1) ▽	
Horvātija ¹	96 (0,5) △	96 (0,5) △	93 (0,6) △	31 (1,1) ▽	70 (1,2)	77 (1,0) △	
Kipra	92 (0,5) ▽	88 (0,6) ▽	86 (0,7) ▽	55 (1,0) ▲	71 (1,1)	73 (0,8) △	
Igaunija	96 (0,4) △	95 (0,5) △	93 (0,6) △	36 (1,5) ▽	73 (1,0) △	65 (1,2) ▽	
Francija	97 (0,3) △	95 (0,4) △	91 (0,5) △	48 (1,1) △	80 (0,8) ▲	68 (0,8) ▽	
Itālija	98 (0,3) △	97 (0,3) △	92 (0,5) △	27 (1,2) ▼	56 (1,4) ▼	51 (1,0) ▼	
Latvija ¹	91 (0,7) ▽	90 (0,7) ▽	85 (0,8) ▽	37 (1,4) ▽	66 (1,1) ▽	73 (0,9) △	
Lietuva	96 (0,4) △	95 (0,4) △	89 (0,7)	37 (1,2) ▽	70 (0,9)	70 (0,9)	
Marta	94 (1,0)	92 (1,3)	89 (2,0)	54 (1,4) ▲	78 (1,2) △	76 (1,1) △	
Nīderlande†	93 (0,7)	89 (0,8) ▽	91 (0,7)	41 (1,5)	68 (1,1)	67 (1,0) ▽	
Norvēģija (9) ¹	95 (0,4)	91 (0,4) ▽	91 (0,4) △	56 (0,9) ▲	78 (0,7) △	80 (0,6) ▲	
Polija	95 (0,4)	96 (0,3) △	93 (0,4) △	25 (0,9) ▼	65 (0,8) ▽	62 (1,0) ▽	
Rumānija	96 (0,7) △	95 (0,8) △	90 (1,4)	30 (2,8) ▼	55 (1,9) ▼	71 (1,2)	
Skovākija	94 (0,7)	94 (0,6) △	87 (0,7) ▽	33 (1,3) ▽	70 (1,0)	74 (0,9) △	
Slovēnija	95 (0,4)	93 (0,4)	90 (0,7)	52 (1,1) ▲	84 (0,7) ▲	75 (0,8) △	
Spānija	97 (0,3) △	96 (0,4) △	90 (0,6)	39 (1,3)	68 (1,0)	67 (0,9) ▽	
Zviedrija ¹	94 (0,6)	92 (0,6) ▽	92 (0,6) △	40 (1,2)	59 (1,2) ▽	68 (1,2)	
Eiropas ICCS 2022 vidējā vērtība	95 (0,1)	93 (0,2)	90 (0,2)	41 (0,3)	69 (0,3)	70 (0,2)	
Valstis, kas nenesiedza izlases respondentu līdzdalības prasības							
Dānija	97 (0,3)	92 (0,5)	91 (0,5)	51 (1,3)	71 (0,9)	74 (0,9)	
Vācijas zeme, kas atbilst izlases respondentu līdzdalības prasībām							
Ziemeļreina-Vestfālene	96 (0,4) △	95 (0,5) △	89 (0,7)	27 (1,0) ▼	74 (0,9) △	70 (0,9)	
Vācijas zeme, kas neatbilst atbilst izlases respondentu līdzdalības prasībām							
Šlēsviga-Holšteina	96 (0,5)	95 (0,6)	91 (0,8)	24 (1,3)	72 (1,5)	66 (1,6)	

Valsts ICCS 2022 rezultāti ir

- vairāk kā 10 procentpunkti virs Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▲
- ievērojami virs Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības △
- ievērojami zem Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▽
- vairāk kā 10 procentpunkti zem Eiropas ICCS 2022 vidējās vērtības ▼

Piezīmes

() Standartklūdas tiek norādītas iekavās

(9) Valsts, kura nevāca datus pētījumā noteiktajā populācijā, bet vāca datus vienu pakāpi augstāk esošā populācijā

† Valsts izpildīja pētījuma prasības par izlases lielumu tikai pēc aizvietotājskolu iekļaušanas

Valsts noteiktais iedzīvotāju skaits ietver 90%-95% no mērķa populācijas

¹ - Nav pieejami salīdzināmi dati

